

Martine Postma

# Weggooien? Mooi niet!



Het succes van het **Repair Café**

*Voor mijn vader, die 35 jaar geleden al duurzaam dacht en deed*

# Vooraf

**E**en stoel met een losse poot, wat moet je ermee? En een broodrooster die niet meer werkt? Een wollen trui met motten-gaatjes? Veel mensen hebben geen idee. Weggooien en een nieuw exemplaar kopen, dat leek tot een paar jaar geleden vaak de enige optie.

Maar sinds 2009 is er een alternatief: in het Repair Café kun je kapotte spullen vaak heel eenvoudig repareren, met hulp van deskundige vrijwilligers uit je eigen buurt. Dat is niet alleen een goede manier om langer met je spullen te doen, het is ook leuk. Want in het Repair Café ontmoet je buurtgenoten, je ziet dat repareren mogelijk is en vaak helemaal niet zo moeilijk als je misschien dacht. Ook jij kunt het leren!

In dit boek maak je kennis met het Repair Café in al zijn facetten. Je leest over het ontstaan, en over de razendsnelle verspreiding in binnen- en buitenland. Vrijwilligers en bezoekers leggen uit waarom ze komen. Je steekt wat op van de reparaties die worden beschreven.

Maar boven alles leer je de Repair Café-mentaliteit kennen. De positieve houding die in alle Repair Cafés voelbaar is, het denken in oplossingen: je vindt ze terug op de pagina's van dit boek. Grote kans dat ook jij erdoor wordt gegrepen. Weet dan: in de honderden Repair Cafés in Nederland en België ben je van harte welkom. Of begin er zelf een in jouw buurt! Op pagina 101 lees je hoe je dat aanpakt. Weggooien? Mooi niet!

*Martine Postma*  
*Directeur Stichting Repair Café*



## Mr. Repair Café

Reparateur **Theo van den Akker**: 'Iemand zet een kapot koffiezetapparaat voor mijn neus. Ik zie sporen kalk, sporen koffie. Dat vertelt iets over dat apparaat. Elke machine vertelt zijn verhaal. Ik voer er een gesprek mee, zonder woorden. Daardoor kun je een diagnose stellen. Als het dan lukt om het weer aan de praat te krijgen, is dat een overwinning.' Theo staat in zijn kennissenkring bekend als Mr. Repair Café. Bij een van de allereerste Repair Cafés, in 2010, kwam hij kijken, en hij is nooit meer weggegaan. Met de Repair Bus reisde hij heel Nederland door, in Amsterdam repareert hij op meerdere locaties. Zijn grootste wens? 'Een databank op internet waar je *service manuals* van alle apparaten kunt vinden.' Zie ook pagina's 110, 116 en 146. Beeld Martin Waalboer

## Dan koop je toch een nieuwe?

**Hoe repareren de afgelopen decennia uit de mode raakte, en wat we kunnen doen om het weer terug te brengen in ons dagelijks leven.**

**T**oen mijn ouders in de jaren vijftig van de vorige eeuw tieners waren, vonden ze het doodnormaal om zorgvuldig met hun spullen om te gaan. Als mijn moeder een potlood kwijtmaakte, kreeg ze thuis op haar kop. Als mijn vader de band van zijn fiets lek reed, ging hij zonder morren naar de schuur om hem te plakken.

Mijn ouders groeiden op in een tijd dat mensen zuiniger op hun spullen waren dan nu. Geen wonder: ze werden, net als hun leeftijdgenoten, opgevoed door mensen die de Tweede Wereldoorlog hadden meegemaakt. Die mensen wisten wat schaarste was, voor hen waren rijkdom en overvloed niet vanzelfsprekend.

De overvloed die wij tegenwoordig kennen, was er in de jeugd van mijn ouders sowieso niet. En met overvloed bedoel ik dan de eindeloze beschikbaarheid van goedkope spullen. Nieuwe spullen waren duur. Relatief veel duurder dan nu. Zo kostte een stofzuiger rond 1950 ongeveer 140 gulden; meer dan de helft van een modaal maandsalaris. Ter vergelijking: bij de huidige hoogte van een modaal inkomen zou dat neerkomen op ruim 1.600 euro.

Niet zo gek dus dat mijn oma, inmiddels 92 jaar oud, zich nog altijd de aankoop van haar eerste stofzuiger herinnert. Hoe er een vertegenwoordiger langskwam om het apparaat te demonstreren. Hoe zij het onderwerp 's avonds met haar man besprak. En hoe ze, na uitgebreid overleg, vervolgens samen de beslissing namen om de stofzuiger te kopen. Het was, kortom, een hele aanschaf.

Spullen waren onder meer zo duur, doordat ze vroeger voor een groter deel met de hand werden gemaakt. Dat kostte tijd, waarvoor de makers moesten worden betaald. Die arbeid werd dan ook nog

## Repair Café Steenwijkerland

Gestart: januari 2013



## Wie de jeugd heeft...

Waarom ze hun maatschappelijke stage in het Repair Café doen? 'Ik vind het leuk om met dingen te knutselen. Mijn vader help ik ook weleens, met fietsen repareren bijvoorbeeld', vertelt de veertienjarige Damian. Zijn vriend Hette Dirk knikt: ook hij werkt graag met zijn handen. Vijf zaterdagen lang draaien mavo-scholieren Damian en Hette Dirk mee in Repair Café Steenwijkerland. 'Heerlijk toch, die jonge kerels erbij', vindt reparateur Riemer Veldkamp. Hij is te spreken over de stagiairs. 'Damian heeft net een schuurmachine gerepareerd. De schakelaar deed het niet.' Riemer heeft naar eigen zeggen 'ernstig toegekeken', maar meer niet. 'Hij heeft 'm zelf gerepareerd, op inzicht.'

### Kringloopwinkel

Repair Café Steenwijkerland wordt, sinds de start in januari 2013, maandelijks gehouden op de bovenverdieping van de kringloopwinkel in Tuk, een van de dorpen in de Overijsselse gemeente. Dat werkt uitstekend, vindt gastvrouw Eibellien de Groot. 'Deze ruimte mogen we gewoon gebruiken. We zetten zelf tafels neer en ruimen alles weer op.' Alle Repair Café-benodigheden worden opgeslagen in grote afsluitbare kasten, tegen de zijmuur van de kringloopwinkel. Deze zaterdagmiddag komen opvallend veel Senseo-koffieapparaten op tafel. Reparateur Sjouke Kuindersma schroeft ze open. Zijn collega Douwe van der Helm ('Ik ben er eigenlijk voor houtreparaties, maar die zijn er niet zoveel') pakt de beproefde Senseo-reparatiehandleiding (zie pagina 91) erbij en leest voor wat Sjouke moet doen. 'Achter de boiler zitten twee uitsparingen. Daar bevinden zich twee torx-15-schroeven. Deze met een lange torx-schroevendraaier losdraaien.'

### Pot met stroop

Ook Riemer sluit zich aan bij de Senseo-reparatie. 'Heb je er nog vertrouwen in?' vraagt textielvrijwilliger Truus van Vliet aan de eigenaar. Diens apparaat is inmiddels bijna helemaal gedemonteerd. 'In Riemer heb ik altijd vertrouwen', is het antwoord. Gelach gaat op en Truus roept: 'Die pot met stroop kun je straks hier weer inleveren.' Maar het vertrouwen blijkt terecht!

**Grote foto** Stagairs Damian en Hette Dirk (r.) houden van knutselen aan apparaten. Beeld Martin Waalboer | 1 Naaister Annemiek Stermerdink (r.) brengt graag haar reparatiekennis over. Beeld Martin Waalboer | 2 Douwe van der Helm, Sjouke Kuindersma en Riemer Veldkamp (v.l.n.r.) storten zich op alweer een Senseo. Beeld Martine Postma

## Repair Café Palo Alto (VS)

Gestart: oktober 2012





# Apple-beroemdheid sleutelt mee als vrijwilliger

Het was mei 2012 toen Peter Skinner, financieel consultant in het Amerikaanse Palo Alto, over het Repair Café las in *The New York Times*. 'Ik dacht meteen: dat is iets voor mij', vertelt Peter tweeënhalft jaar later op een Amsterdams terrasje. Hij is dan, samen met zijn vrouw Marie, in Amsterdam om Repair Café-ervaringen uit te wisselen (zie pagina 70).

Peter vroeg via Repaircafe.org het Engelstalige startpakket op en ging aan de slag. Op 14 oktober 2012 hield Repair Café Palo Alto zijn eerste bijeenkomst. 'We hadden ongeveer dertig vrijwilligers, en er kwamen ruim honderd bezoekers met kapotte spullen', vertelt Peter. 'De sfeer was zo goed; *it was beyond my wildest hopes.*'

## Silicon Valley

Die honderd bezoekers waren nog niets vergeleken bij de aanloop die Repair Café Palo Alto niet lang daarna kreeg. In 2013 stonden eens driehonderd mensen op de stoep! 'Dat was wel wat veel', zegt Peter met gevoel voor understatement. Sinds die overweldigende ervaring proberen de organisatoren ook anderen in de omgeving te stimuleren om een Repair Café te starten. Waarom het Repair Café in Palo Alto zo aanslaat? 'Het raakt een snaar bij de mensen', zegt Peter. Zijn vrouw voegt toe: 'En we zitten midden in Silicon Valley: een creatieve omgeving waar mensen interesse hebben in dit soort activiteiten.'

## Oude computer

Marie heeft een prachtige Silicon Valley-anekdote: 'Op een keer kwam in het Repair Café een man binnen met een oude Apple-computer. Het was een van de eerste modellen, uit de jaren '80. Deze man, Walter, zei dat hij op straat was aangesproken door een andere man, die hem had gevraagd waar hij naartoe ging. "Naar het Repair Café; mijn computer is stuk", had Walter gezegd. Waarop de ander zei: "Als iemand deze computer kan repareren ben ik het, want ik heb deze computer gemaakt." Wat bleek: het was Dan Kottke, een van de eerste Apple-medewerkers. Dan haalde thuis wat gereedschap en kwam ook naar het Repair Café. Daar heeft hij inderdaad Walters computer gerepareerd.'

**Grote foto** Fototoestelletje op de behandeltafel | 1 Dan Kottke (r.) repareert de Apple-computer die hij zelf lang geleden heeft gemaakt. Alle beelden Peter Skinner



## Gerepareerd: een waterkoker

**Christine Quist** is een heel zuinig mens, zegt ze zelf. 'Weggooien doe ik nooit zomaar.' Het Repair Café was dan ook een uitkomst. Niet alleen omdat haar waterkoker met een kapot deksel er werd gerepareerd, maar ook 'omdat ik vreselijk onhandig ben. Dit had ik nooit zelf gekund.' Christine heeft grote bewondering voor alle Repair Café-vrijwilligers. 'Maar in het bijzonder voor reparateur Theo, die mijn waterkoker heeft gemaakt. Het deksel gaat nu weer dicht. Wat een handige man, geweldig!' Hoe Theo dit voor elkaar kreeg, staat op pagina 116. Beeld Martin Waalboer

9 apparaten die je vaak tegenkomt  
in het **Repair Café**



## Repair Café Amsterdam-Oost

Reparateur: Theo van den Akker



# Dekseltje open, dekseltje dicht

**De waterkoker doet het nog prima, maar het deksel wil niet meer dicht. Een wonderslim ideetje van reparateur en alleskunner Theo voorkomt blaren.**

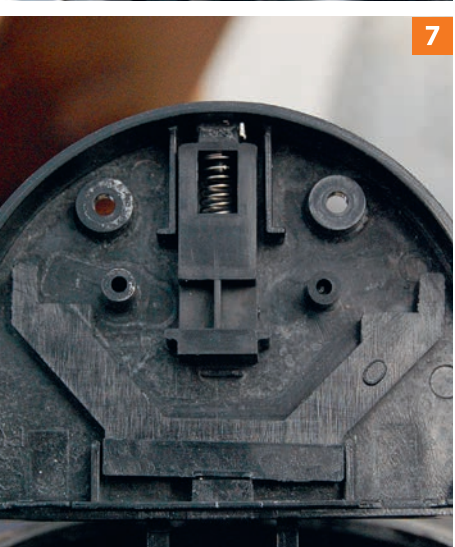
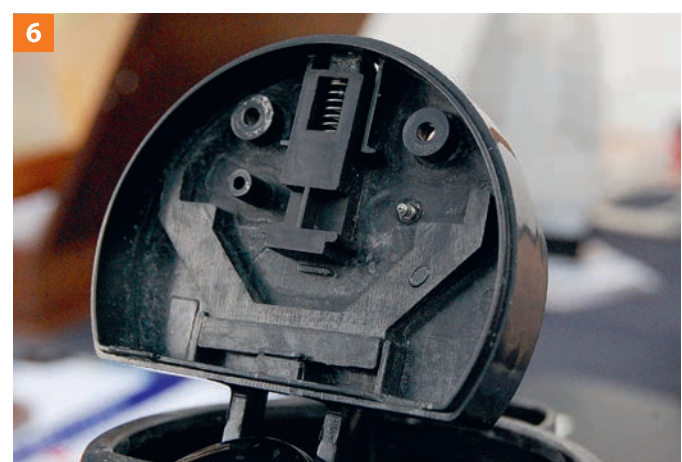
**C**hristine Quist heeft de waterkoker al jaren. Het is een handzaam ding, met een fijne greep en er kan lekker veel water in. Groot was dan ook de schrik toen – een paar jaar geleden alweer – het deksel plotseling niet meer dicht wilde (**foto 1**). ‘Het bleef open staan, alsof binnenin een veertje was geknapt’, vertelt Christine.

Hoewel de waterkoker verder prima werkte, was het mankement in de praktijk heel vervelend. ‘Als het water kookt, komt er gloeiend hete stoom vrij. Daar kun je je behoorlijk aan branden’, weet Christine. Ze loste de zaak provisorisch op door een opgevouwen theedoek over het deksel te hangen. ‘Door het gewicht van de doek bleef het dan toch dicht.’ Maar een echte oplossing was dat natuurlijk niet. Haar dochter wees haar op het Repair Café. En daar zit ze nu, tegenover Theo van den Akker, de man die alles maken kan. Hij is in zijn element met de reparatie. ‘Hoe raarder, hoe beter’, zegt hij.

## Gelukkig, gewone schroefjes

In moderne apparaten zitten vaak schroeven waar een leek geen passende schroevendraaiers voor heeft. Maar de waterkoker is gelukkig zo oud, dat hij nog met gewone kruiskopschroefjes dicht zit (**foto 2**). Theo heeft het deksel dan ook binnen een minuut uit elkaar. Als hij het zilverkleurige afdekplaatje verwijdert, valt het euvel direct op. ‘Kijk’, wijst Theo met de schroevendraaiër (**foto 3**). ‘Daar is een steuntje afgebroken. Door het vele gebruik waarschijnlijk.’ De reparateur vindt deze reparatie een uitdaging.

**1** Eeuwig open deksel | **2** Gelukkig: gewone kruiskopschroefjes | **3** Het deksel van bovenaf. Een steuntje is afgebroken



‘Kunnen we het afgebroken stukje er niet weer gewoon aan lijmen?’ stelt Christine voor. Maar daar ziet Theo niets in. ‘Dat houdt niet op zo’n plek die constant heet wordt en dan weer afkoelt.’ Hij heeft een ander plan. Met de hand draait hij een klein boortje in de kunststof bodem van het deksel (**foto 4**). In het gaatje dat zo ontstaat, schroeft hij van onderaf een klein schroefje door de dekselbodem (**foto 5 en 6**). Daar schroeft hij het afgebroken steuntje vervolgens weer op (**foto 7**). ‘Alsof het zo hoort.’ Dan kunnen alle losse onderdeeljes in het deksel weer op hun plaats (**foto 8**). Aan Christine de eer om het afdekplaatje weer vast te schroeven. En de proef op de som te nemen. Gaat het deksel nu open en dicht zoals het moet? ‘Ja!’, roept ze verrast uit. Theo glimlacht minzaam. ‘Tuurlijk’, zegt hij.

*Op pagina 114 staat een interview met Christine.*

**4** Gaatje boren in dekselbodem | **5 en 6** Schroefje door het deksel | **7** Steuntje zit weer op zijn plaats | **8** Losse onderdeeljes weer op hun plaats | **9** Waterkoker weer als nieuw



## 8 tips uit het Repair Café

1



Koop geen goedkope troep. Stereosetjes van 37 euro zijn hoogstwaarschijnlijk van bedroevende kwaliteit. De kans is daarom groot dat ze binnen de kortste keren stuk zijn, en niet fatsoenlijk te repareren.

2



Let er bij je aankopen op of dingen repareerbaar zijn. Sommige artikelen hebben bijvoorbeeld een plastic behuizing die is dichtgelijmd of -gesmolten. Zulke producten zijn vaak niet te openen zonder de behuizing stuk te maken. Dat maakt ze slecht repareerbaar.

5



Begin op tijd met repareren. Een klein scheurtje in een spijkerbroek is makkelijk te dichten; hoe langer je ermee doorloopt, hoe ingewikkelder de reparatie wordt en hoe kleiner de kans op succes. Dit principe geldt voor alle reparaties.

6

#@!



Ga niet overhaast of agressief te werk. Het is begrijpelijk dat je boos en gefrusteerd raakt als iets niet meteen lukt. Maar door hard te gaan wrikken maak je de problemen vermoedelijk alleen maar erger. Repair Café-reparateurs weten: het belangrijkste bij repareren is je geduld bewaren.



3



Ga er niet te snel van uit dat een voorwerp kapot is. De ervaring in het Repair Café leert dat in veel gevallen schoonmaken (een lens of scharnier schoonmaken, stof wegblazen) al wonderen doet. En soms blijkt een apparaat gewoon anders te werken dan je dacht.

4



Put uit de enorme bron van reparatiekennis op internet. Er zijn diverse heel goede websites over repareren, zoals [ifixit.com](http://ifixit.com) en [doityourself.com](http://doityourself.com). Ook YouTube staat vol met filmpjes over de meest uiteenlopende reparaties.

7



Zorg voor voldoende werkruimte als je gaat repareren. Maak de tafel leeg. Zo houd je het overzicht.

8



Maak foto's van de verschillende stadia van je reparatie. Dat is handig wanneer je het gedemonteerde voorwerp weer in elkaar moet zetten.

## De auteur



Beeld Miriam Guttman

Martine Postma (1970) studeerde Russische literatuur en schreef als journalist jaren over hoger onderwijs. Vanaf 2006 kreeg duurzaamheid steeds meer haar interesse, met name afvalbeperking. Voor de gemeente Amsterdam maakte ze een waaier met praktische tips om in het dagelijks leven minder afval te produceren. Tijdens het samenstellen van deze Niet Zomaar Weg Wijzer ontstond het idee voor het Repair Café. Want repareren is bij uitstek een manier om minder te hoeven weggooien.

Martine houdt van praktische oplossingen. Van niet alleen denken, maar ook doen. En van al doende leren. Als directeur van Stichting Repair Café is ze op al deze gebieden in haar element.

# Stichting Repair Café en Genoeg

Stichting Repair Café onderhoudt sinds haar oprichting in 2010 nauwe banden met Uitgeverij Genoeg. Alle reparaties die in dit boek worden beschreven, verschenen eerder in magazine *Genoeg* als praktische handreikingen voor mensen die goed willen leven met minder spullen en meer voldoening.

## Gratis Genoeg voor donateurs

Ook krijgen nieuwe donateurs\* van Stichting Repair Café een jaar lang het magazine *Genoeg* helemaal gratis! Donateurs die al abonnee zijn, mogen het magazine een jaar lang cadeau geven aan iemand anders.



Ook donateur worden?

Op [Repaircafe.nl](http://Repaircafe.nl) vind je meer informatie.



\* bij minimaal zes maanden donateurschap